

fundet i Mandix's Vandboret, at der i Aaret 1744 paa een Gang er solgt 211 Fæstegaarde til fri Ejendom paa de Bilsaar, at Køberne skulle vedblive at svare den hidtilværende Fæstefgift som Fordebogsafgift til Kongens Kasse i Fremtiden, og det er ikke alene for disse Gaarde, der er Spørgsmaal om Smør-afgiften men for en Mængde andre Gaarde paa Bornholm. Smidlertid kunne vi jo nærmere undersøge Forholdet, jeg skal hde mit Bidrag hertil, og naar det ærede Medlem ogsaa vil hde sit Bidrag, skulle vi se at faa Forholdet klaret.

Med Hensyn til Forlaget i Almindelighed har det jo ved de Betragtninger, som ærede Medlemmer have anstillet om Forholdet mellem Land og By, spillet en ikke ringe Rolle, hvor stor en Byrde Hartkornet kan siges at bære af Statter og Afgifter til Stat og Kommune. Der har særlig det ærede Medlem for Tisted Amts 3dje Valgkreds (N. Andersen) opgjort, at denne Byrde gennemsnitlig skulde være 75 Kr., saaledes, hvad han udtrykkelig fremhævede, at saavel Gammelfstatten som Tiendeafgiften ere medtagne. At medtage Tiendeafgiften, naar man vil opgøre Skattebyrden paa Hartkornet, er efter min Mening ganske uberettiget. Tiendeafgiften er jo ikke nogen almindelig Stat. Den hviler ingenlunde paa alle Ejendomme. Der er Ejendomme, der ere helt tiendefri, der er Ejendomme, der ikke have alle tre Tiender, men kun to eller een Tiende. Forholdet er i saa Henseende høist forskjelligt, og det vil vistnok ogsaa blive indrømmet fra alle Sider, at hvis der er Tiende paa en Ejendom, saa har den bidraget til at forringe den Værdi, hvorefter Ejendommen er solgt eller gaaet i Arv i sin Tid. Det vil med andre Ord sige, at Tienden er gaaet ind i selve Ejendommens Værdi, saaledes som den nu besiddes af den nuværende Ejer. Men der er lige saa lidt Tale om en Stat i egentlig Forstand her, som der er Tale om en Stat med Hensyn til Fordebogsafgifter og deslige i al Almindelighed. Der-til kommer, at Tienden oprindeligt ikke er bleven svaret efter Hartkorn, den er først senere bleven konverteret til en Afgift i Forhold til Hartkornet og omsat saaledes, at den hvares efter Kapitelstatst, hvorefter den aftager eller tiltager i Værdi, eftersom Kapitelstatsten bliver mindre eller større. Tienden maa vi altsaa holde uden for. Hvor meget man vil medtage af Gammelfstatten, om man vil medtage hele Gammelfstatten, eller om man slet ikke vil medtage den, det er et Spørgsmaal, hvorom man kan tvistes i en Uendelighed. Det er et gammelt Spørgsmaal, som ogsaa har været fremme her under de foregaaende Da-

ges Debat, om Gammelfstatten er en Grundbyrde eller en Stat eller en Blanding af begge Dele. Jeg har i saa Henseende ikke følt mig overbevist ved, hvad der er udtalt af det ærede Medlem for Bræsto Amts 6te Valgkreds (Bosjen), der fastholdt, at der i Lovforslaget her skulde ligge en Anerkendelse af, at Gammelfstatten var en ren Stat. Det tror jeg fremdeles ikke, det ærede Medlem er berettiget til at paastaa, det har i alt Fald ikke været Lovforslagets Mening. Jeg har for mit Vedkommende gjort op, hvor meget der kan siges gennemsnitsvis at paahvile en Td. Hartkorn i Statter og Afgifter til Stat og Kommune, og jeg skal nævne disse Tal — ikke fordi de væsentlig afvige fra, hvad det ærede Medlem for Tisted Amts 3dje Valgkreds anførte; men han gav kun en samlet Sum, medens jeg vil tillade mig at specificere: Der paahviler en Td. Hartkorn Land- og Vigningsstat 3,75 Kr., Udskrivning til Amtskommunen 13,70 Kr. og Udskrivning til Sognekommunen 20,60 Kr., i alt 38,05 Kr. Desuden paahviler der Hartkornet pr. Td. Gammelfstat 13 Kr. 66 Dre. Nu er Spørgsmaalet, hvor meget man vil medregne til Skatten her eller ikke; men spørger man, hvad der paahviler en Td. Hartkorn, kan det siges at ligge mellem 38 og 51 Kr., alt eftersom man medregner Gammelfstatten helt eller delvis. En stor Del af Debatten er bleven optaget af en Kritik af den i Regeringens Lovforslag § 1 indeholdte Fordeling gennem Overførelsen af Statsstatterne. Det Princip, som Regeringsforslaget her har taget, nemlig at de overførte Beløb tilfalde Kommunerne i samme Forhold, i hvilket de overførte Statter ere faldne i Kommunerne, er et saa naturligt Fordelingsprincip, at man meget vanskelig skal kunne gøre nogen Indvending derimod. Derimod kan man selvfølgelig sige, at det leder til et ubilligt Resultat, og man har da Pligten til at se at stille noget andet og bedre op i Stedet, og det er ogsaa det, som ærede Medlemmer have forjagt. Inden jeg gaar nærmere ind paa dette, skal jeg dog tillade mig en Bemærkning over for det ærede Medlem for Bræsto Amts 6te Valgkreds (Bosjen). Blandt de direkte Statskatter, der overføres, er ogsaa Bygningsafgiften, og jeg tillod mig, da jeg sidst havde Ordet, at nedlægge en Indsigelse mod, hvad jeg mente, det ærede Medlem havde udtalt, og hvad jeg ogsaa havde god Grund til at tro, at det ærede Medlem havde udtalt, at der for København skulde sættes en Maksimumsgrænse for den overførte Andel i Bygningsafgiften. Det ærede Medlem erklærer imidlertid nu, at det ikke var hans Mening, at